

نشر نهادگرا

پرچم‌دار اقتصاد ملی

(درباره زنده‌یاد میرمصطفی عالی‌نسب)

به کوشش:

فرشاد مومنی

فهرست

۷..... پیش گفتار

بخش اول:

گفتگو با آیت الله موسوی اردبیلی

- ۱۳..... فقدان عالی نسب ضایعه ای برای اسلام و ایران
- ۱۷..... عالی نسب نعمت الهی برای دولت در شرایط سخت جنگ
- ۲۹..... انتظار در چهره رجایی
- ۴۳..... عالی نسب مدافع تخصص و دانش
- ۶۳..... پیونددهنده اخلاق و اقتصاد
- ۷۹..... نگاه عمیق عالی نسب به مسائل سیاسی
- ۸۷..... عالی نسب متواضع و فروتن
- ۹۷..... گفت وگو با نیک بین
- ۹۷..... عالی نسب حامی فقرا و نگران عدالت اجتماعی
- ۱۰۱..... گفت وگو با دکتر عبدالرحیم گواهی
- ۱۰۱..... عالی نسب حامی فقرا و نگران عدالت اجتماعی
- ۱۰۵..... گفت وگو با مهندس عبودیت
- ۱۰۵..... عالی نسب و دغدغه نیروی کار
- ۱۱۱..... گفت وگو با احمد عبداللهی، جواد پورمیکائیل و مرحوم اسماعیل شکری
- ۱۱۱..... عالی نسب و مدیریت منابع انسانی
- ۱۴۱..... گفت وگو با مهندس هاشم صباغیان
- ۱۴۱..... قضاوت های غلط درباره عالی نسب
- ۱۵۵..... گفت وگو با دکتر سیدمحمدرضا بهشتی
- ۱۵۵..... جامع نگری، اصولگرایی و بردباری سه مشخصه اصلی زندگی عالی نسب
- ۱۷۱..... گفت وگو با دکتر محمدحسین فاضل زرنندی
- ۱۷۱..... نگاه عالی نسب به اقتصاد صنعتی
- ۱۹۱..... گفت وگو با دکتر فرشاد مؤمنی
- ۱۹۱..... ترکیب خردمندان علم، ایمان و عمل صالح
- ۲۲۳..... گفت وگو با علی جعفری
- ۲۲۳..... عالی نسب و علامه جعفری
- ۲۳۱..... گفت وگو با علی رضا محبوب*
- ۲۳۱..... *دبیرکل خانه کارگر
- ۲۳۱..... پرهیز از افراط و تفریط

۲۴۷	گفت‌وگو با دکتر محمدحسین رفیعی
۲۴۷	دیدگاه انسان‌شناسانه اسلامی
۲۵۹	گفت‌وگو با رضا شاهسوندی
۲۵۹	قانون‌گرا
۲۷۳	گفت‌وگو با ابوالفضل احمدی
۲۷۳	عالی‌نسب و امور خیریه

بخش دوم:

۲۸۵	گوهرالشریعه دستغیب
۲۸۹	اندیشمند و فرزانه
۲۸۹	دکتر کاظم اکرمی
۲۹۱	هدف‌های تاریخی تولید
۲۹۱	ابوالقاسم سرحدی‌زاده
۲۹۳	اقتصاددان نهادگرا
۲۹۳	دکتر محمدجواد ایروانی
۲۹۷	کار آفرینی کم‌نظیر
۲۹۷	محسن ایزدخواه
۳۰۱	الگویی برای نسل آینده
۳۰۱	دکتر مصطفی معین
۳۰۵	حساس به وضعیت روستاها
۳۰۵	دکتر عباسعلی زالی
۳۰۹	مخالف همیشگی کاهش ارزش پول
۳۰۹	محمد شریعتمداری
۳۱۵	چشمان تیزبین اقتصاد ایران
۳۱۵	دکتر سید محمد میرمحمدی
۳۱۷	سامان‌دهنده صنعت کشور
۳۱۷	مهندس علی‌قلی اعظمی
۳۱۹	پدر صنعت
۳۱۹	دکتر حسین نمازی
۳۲۱	مبتکر و خلاق
۳۲۱	دکتر محمدرضا واعظ مهدوی
۳۲۵	مهندس بهزاد نبوی
۳۲۷	مهندس عزت‌اله سبحانی
۳۲۱	وفادار به آرمان‌های خود

گفت و گو با آیت الله موسوی اردبیلی

فقدان عالی نسب ضایعه‌ای برای اسلام و ایران

شما چه زمانی با حاج آقا عالی نسب آشنا شدید؟

با آقای عالی نسب هنگامی که نشریه مکتب اسلام منتشر می‌شد آشنا شدم. حدود دهه ۱۳۳۰ بود. چون جزو افراد هیأت تحریریه مکتب اسلام بودم. جمعی از تجار تبریزی مقیم تهران مسؤول مالی مجله بودند. یعنی توقص این مجله را آن‌ها ترمیم می‌کردند. آقای عالی نسب را از آن وقت می‌شناختم و ارتباط قوی و تنگاتنگی با ایشان نداشتم.

ایشان از تباطاتی با سایر مراجع هم داشتند؟

از ارتباطات دیگر ایشان خبر ندارم. همان‌طور که اوضاع گذشت، ایشان را از نزدیک شناختم تا زمان پیروزی انقلاب. انقلاب که پیروز شد ایشان در جمع ما که راجع به اقتصاد ایران و اقتصاد اسلامی بحث می‌کردیم، شرکت می‌کردند. قرار بود برخی مسائل و اقدامات در حوزه اقتصاد حذف و بعضی دیگر اقدامات جایگزین شود. آن وقت از ایشان در شورای انقلاب اسلامی خیلی استفاده می‌شد. همه چیز انقلاب در دست این گروه بود. من هم عضو بودم. ایشان هم می‌آمدند و از نظرات ایشان استفاده می‌شد. پیشنهادهای خوبی راجع به اداره

مملکت داشتند.

در تنظیم امور تولید و کشاورزی، از نظرات ایشان استفاده می‌شد چون ایشان قبلاً در بحران‌های دیگر هم تجربه داشتند، گذشته از آن در اقتصاد صاحب‌نظر بودند. من آن وقت ایشان را می‌شناختم و در جلساتی راجع به اقتصاد اسلامی بحث می‌کردیم. چند نفر بودیم که راجع به اقتصاد اسلامی با هم بحث می‌کردیم. بعد از رحلت امام هم جلسات ادامه پیدا کرد تا این اواخر که ایشان دیگر مریض شدند و من هم دیگر آن فعالیت را خاتمه دادم و مشغول کارهای دیگری شدم.

اسامی اعضای جلسه را به یاد دارید؟

بنده در جلساتی که راجع به مسائل کشور بود کمتر شرکت می‌کردم. فکر می‌کنم آن جلسات تا پایان دوره نخست‌وزیری آقای موسوی ادامه یافت. آن‌جا هم ایشان شرکت داشتند و در زمینه مسائل اقتصادی فعالیت می‌کردند. در جلساتی که من شرکت می‌کردم ایشان و آقای مؤمنی، محمدرضا بهشتی و چند نفر دیگری بودند. رئیس سازمان برنامه و بودجه، آقای روغنی زنجانی هم گاهی می‌آمد. افراد دیگری هم بودند.

ماهیت این جلسات چه بود و چه مباحثی در آن طرح می‌شد؟

قصد ما از تشکیل این جلسات این بود که می‌خواستیم راجع به مسائل اقتصادی راهی پیدا کنیم و به دولت پیشنهادهای ارائه دهیم که این پیشنهادات از نظر شرعی و از نظر فنی پخته باشد. آن جلسات هم تا مدتی ادامه پیدا کرد.

از نظر شما آقای عالی‌نسب چگونه انسانی بود؟

من ایشان را یک مسلمان صاحب‌نظر، متشرع و متعبد می‌دانم. انسانی خوب، عامل به اسلام و عاشق خدمت بود و از هر گونه تظاهر و نفع شخصی پرهیز می‌کرد. مکرر می‌گفتند: «من در خدمت اسلام و انقلاب هستم، هر چه بگوئید انجام می‌دهم. اما این که سمت و پست قبول کنم، با سلیقه من سازگار نیست.» به همین دلیل هیچ‌وقت پست قبول نکردند، اما بدون هیچ‌گونه مزدی در

خدمت اسلام و انقلاب بودند و سخاوت‌مندانه هر چه داشتند در طوق اخلاص می‌گذاشتند و در اختیار انقلاب می‌گذاشتند. ایشان چنین آدمی بودند. بعد که با ایشان بیشتر آشنا شدم، دیدم با این که کارخانه‌هایی دارد و با با دیگران شریک است و یا مثلاً دیگران کار را به دست ایشان داده‌اند، خیلی دقیق بود و هیچ‌گاه حاضر به استثمار دیگران، چه شرکا و چه کارگران و کارمندان نبود. همیشه کارگران ایشان در واحدها و ارزش افزوده آن واحد سهم بودند.

در بحث وجوهات شرعی، مقدار بیشتری می‌پرداختند تا مدیون نباشند. آن مقدار که من با ایشان مانوس بودم و می‌دیدم، جدا اهل فکر و نظر بودند. حالا ممکن است یک وقت، آدم صدها حرف بزند و در میان دو حرفش استدلال نباشد. برای همه پیش می‌آید اما اکثر قریب به اتفاق تفکر ایشان، عمیق و سودمند بود.

متأسفانه ایشان دیگر پیر شد و نتوانست فعالیت‌های خود را مانند سابق ادامه بدهند اما شنیدم مؤسسه‌ای به نام مؤسسه مطالعات دین و اقتصاد راه‌اندازی کرده‌اند. فقدان ایشان را ضایعه‌ای برای اسلام، ایران و انقلاب می‌دانم. حتی کاهش توان و کارایی ایشان ضایعه بود. حالا دیگر مسیر روزگار است و کاری نمی‌شود کرد.

ارتباطات ایشان با مراجع چگونه بود؟

عرض کردم، ایشان از اول در مسائل شرعی و دادن وجوهات و احکام شرعی پای‌بند و متشرع بود. تمام کارها را طبق شرع انجام می‌دادند.

ایشان روابط نزدیکی با شهید بهشتی داشتند. خاطراتی در این زمینه به یاد دارید؟

بله، بحث‌هایی که با هم می‌کردند، بیشتر بحث‌های اقتصادی بود. ایشان با مرحوم علامه جعفری هم خیلی نزدیک بودند. رفقای ایشان همیشه اهل علم

مهندس میر حسین موسوی

عالی‌نسب نعمت الهی برای دولت در شرایط سخت جنگ

در دهه چهل هجری شمسی با عده‌ای از دوستان دانشجو در محفلی شرکت می‌کردیم که سخنران آن مرحوم علامه محمدتقی جعفری بود. من اسم مرحوم عالی‌نسب را برای اولین بار از ایشان شنیدم. تا آن جا که به یاد دارم علامه با احترام فوق‌العاده‌ای از آقای عالی‌نسب نام می‌برد و ظاهراً این دو نفر بحث‌های اقتصادی منظمی با هم داشتند.

به هر حال این نام در خاطره بنده باقی ماند تا در سال ۵۷، نزدیک پیروزی انقلاب، مرحوم عالی‌نسب را در جلسه‌ای از نیروهای مذهبی و ملی در حسینیه ارشاد دیدم و بعد از آن نیز در شورای انقلاب متوجه شدم که ایشان همکاری نزدیکی با شهید بهشتی دارند. آن چه قبل از آشنایی نزدیک از ایشان شنیده بودم، دانش گسترده اقتصادی و تجربه ایشان بود و همچنین می‌دانستم که به شدت به اقتصاد ملی حساس است. بقیه گرایش‌ها و خصوصیت‌های ایشان را بعد از شروع همکاری کشف کردم.

ایشان قبل از مسؤولیت بنده به عنوان نخست‌وزیر، مشاور شهید بزرگوار